

PRIM MINISTRU

Biroul permanent al Senatului

L. 338 / 7.07.2022

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție și în temeiul art. 25 lit. (b) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ, Guvernul României formulează următorul:

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea Legea nr. 115/2015 și pentru modificarea art. 5 alin. (5) din Legea nr. 33/2007*, inițiată de domnul deputat neafiliat Alexandru Kocsis-Cristea împreună cu un grup de parlamentari PNL, USR, AUR, Neafiliați (**Bp. 234/2022**).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare modificarea art. 3 alin. (1), a art. 85 alin. (3) lit. a) și alin. (4) lit. a) din *Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare*, precum și modificarea art. 5 alin. (5) din *Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată, cu modificările ulterioare*, în sensul reducerii vârstei minime de exercitare a dreptului de vot de la 18 ani la 16 ani, în cazul alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale și a membrilor Parlamentului European.

II. Observații

1. Precizăm că, în cuprinsul *Expunerii de motive*, inițiatorii interpretează prevederile art. 36 din *Constituția României* într-o modalitate care le permite să propună reglementarea vârstei de 16 ani, ca vârstă de la care cetățenii au dreptul să voteze pentru alegerea autorităților administrației publice locale:

„Coroborând alin. (1) și alin. (2) al art. 36, rezultă că legiuitorul are o marjă de apreciere cu privire la dreptul de vot [al] persoanelor cu vârste între 14 și 18 ani.”(...) „În concluzie articolul 36 din Constituție trebuie interpretat în următorul sens: legiuitorul nu poate suprima dreptul de vot al persoanelor de peste 18 ani, aceasta fiind esența reglementării alin. (1) al art. 36 (...)”.

Dincolo de interpretările făcute de inițiatorii propunerii legislative, apreciem că textul constituțional al art. 36 alin. (1)¹ este foarte clar și explicit.

Prin urmare, norma constituțională fiind imperativă, de strictă interpretare și aplicare, apreciem că măsurile propuse încalcă art. 36 alin. (1) din *Constituția României*.

2. În ceea ce privește caracterul dreptului de vot, precizăm că acesta este unul dintre drepturile electorale fundamentale, fiind exercitat tocmai în scopul participării cetățenilor la guvernare.

Totodată, arătăm că „drepturile electorale sunt prin excelență drepturi exclusiv politice (...), iar natura exclusiv politică a acestor drepturi are unele consecințe juridice (...)”².

Menționăm că este consacrat faptul că „Aceste drepturi aparțin doar cetățenilor (...) care au împlinit vârsta de 18 ani până în ziua alegerilor inclusiv, cu excepția debililor, alienaților mintal, celor puși sub interdicție și a celor care au suferit o condamnare la pierderea drepturilor electorale”³.

Pe cale de consecință, constituentul a apreciat ca vârsta de 18 ani a alegătorului să reprezinte o condiție *sine qua non* în privința posibilității

¹ „Cetățenii au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv”.

² I. Muraru, E.S. Tănăsescu, „Constituția României. Comentariu pe articole”, Editura C.H. Beck, para, 2, p. 294.

³ *Ibidem* I

exercitării dreptului de vot, astfel cum acesta este reglementat de art. 36 din *Constituția României, republicată*, și de legile electorale.

Totodată, arătăm că prevederile art. 38 alin. (1) din *Legea 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările ulterioare*, stabilesc că persoana devenită majoră la vârsta de 18 ani dobândește capacitate deplină de exercițiu, iar actele juridice pe care minorul cu capacitate de exercițiu restrânsă le poate încheia sunt stabilite în mod exhaustiv de dispozițiile art. 41 și art. 42 din *Codul civil*, fără ca exercitarea dreptului de vot să se numere printre acțiunile permise de prevederile antereferite.

Mai mult decât atât, raportat la argumentul inițiatorilor propunerii legislative, potrivit căruia minorul cu vârsta de 16 ani dobândește capacitate de muncă, precizăm că „în doctrina de drept al muncii s-a arătat că instituția capacității de muncă este distinctă atât de capacitatea civilă, cât și de capacitatea penală (...). La această vârstă se presupune legal că minorul are motricitatea fizică și discernământul necesar pentru a munci, asumându-și în mod direct și total obligațiile din cadrul raporturilor juridice de muncă”⁴.

Semnalăm că, spre deosebire de capacitatea de muncă a minorilor cu vârste cuprinse între 16 și 18 ani, exercitarea dreptului de vot presupune cunoașterea mediului politic, a opțiunilor de vot, precum și exprimarea interesului cu privire la domeniul politic, fiind înregistrate riscuri cu privire la posibila viciere a discernământului minorilor referitor la votul asumat de către aceștia.

3. Distinct, în ceea ce privește dreptul de a alege membrii Parlamentului European, precizăm că dispozițiile art. 38 din *Constituția României*, prevăd că „În condițiile aderării României la Uniunea Europeană, cetățenii români au dreptul de a alege și de a fi aleși în Parlamentul European”.

Menționăm că, în contextul organizării sesiunii plenare a Parlamentului European din săptămâna 2-5 mai 2022, a fost adoptată *Rezoluția legislativă a Parlamentului European din 3 mai 2022 referitoare la propunerea de regulament al Consiliului privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct, de abrogare a Deciziei Consiliului (76/787/ECSC, CEE, Euratom) și a Actului privind alegerea*

⁴ Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 15 din 20 mai 2019 referitoare la interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 318 alin. (6) lit. c) din Codul de procedură penală, publicată în Monitorul Oficial nr. 789 din 30 septembrie 2019.

· membrilor Parlamentului European prin vot universal direct anexat la decizia respectivă.

În acest sens, arătăm că *Propunerea de regulament al Consiliului privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct* prevede, cu titlu de recomandare, posibilitatea exercitării dreptului de vot începând cu vârsta de 16 ani, în condițiile în care nu ar fi prejudiciate existentele prevederi constituționale ale statelor membre ce stabilesc vârsta minimă de vot de 18 sau 17 ani.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Nicolae-Ionel CIUCĂ

Domnului senator **Florin-Vasile CÎȚU**
Președintele Senatului